

KÖZMŰVELŐDÉS

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
GYULAFEHÉRVÁR (VÁR)
Telefon szám 16.

LAPTULAJDONOS
Az Erdélyi Róm. Kath. Irodalmi Társulat.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre — — — — — 8 kor
Félévre — — — — — 4 " "
Negyedévre — — — — — 2 " "
MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

Tanuljunk!

Az a mérhetetlen önzetlenség, amellyel a magyar az egész világháború folyamán alatt vért és életet áldozott, küzdött, fáradt és nélkülözött, csak tisztelgetet és elismerést vivott ki nevének mindenütt és ebből sem irigy agyarkodás, sem gonosz hazudozás el nem vehetett mindmáig semmit sem. A harctereken hőiesen küzdő, nélkülözött, mindent tűró katonáinkat bámulatos kitartással támogatta mindig az itthon maradtak lelkes munkája, önfeláldozó lemondása, egyértéke. Mintha egy szívvel-lélekkel akartuk volna megcáfolni azt, hogy a magyar lelkesedés csak szalmaláng.

És ime! Most, amikor legerősebb ellenfelünk már kilép a küzdők sorából, most kezdenek zavaró hangok vegyülni a bámulatos harmoniába. Már nőtt és erősödött bennünk a remény, hogy hatalmas erők szabadulnak fel és lesznek felhasználhatók a gyors és kedvező döntés kivására. Elmult az a félelmünk, hogy súlyos nélkülözésekkel tudjuk csak bevárni az új termést; mert hiszen a keleti forgalom megnyílása gazdag anyagi készleteket tesz majd számunkra hozzáférhetővé. Biztosra vittük, hogy a tavasz olyan hatalmas fölényben fog bennünket ellenségeink elé állítani, amely beláttatja velük törekvéseik hiúságát és kényszeríti őket a tisztességes békére.

Hű remények ezek, ha ellenségeinkben

azt a hitet erősítjük meg belső forrongással, pártok civakodásával, rokonok marakodásával, hogy megszünt a belső összhang, amely eddig törhetetlen erőben tartott fenn bennünket. Hiszen elegendő bizonyosság erre az az átalakulás, amellyel az orosz béke-delegáció hangja az engedékenység szerény tónusából a követelődzésbe csapott át.

Ezért nem szabad egy pillanatra sem gyöngéségnak mutatkoznia sem külső, sem belső politikai magunktartásában, hogy el ne veszítsük a papiron tollal azt, amit a harcmezőn fegyverrel kivivtunk.

A világháború vetette a felszínre a szociálmizmus nagy kérdéseit s ha a kor-szellem követelményeként szönyegre került az egyesek joga, ennek a kérdésnek sürgős megoldása elé nem szabad akadályokat gördíteni, mert a népakarat elsőpri az ellentállókat és esetleg olyan eseményeket idézhet elő, amelyek politikai jövőnkre lennének káros hatással.

A népek vezető egyéniségeiben, a politika irányítóiban oly szuggesztív erőnek kell rejtenie, amely a tömegbe uralkodó eszméket képes átültetni s a figyelmet és érdeklődést képes csupán ezekre rögzíteni. Ha pedig az események, az idők forgataga, vagy maga a kor-szellem vet fel új gondolatokat, mesterien kell azokat beilleszteni a kívánt célok keretébe, hogy egy pillanatra se legyen vezetés, ész- és célszerű vezetés híján a nép, mely mint hatalmas folyam hordja hátán a hajót, ha medrében marad, de rombol és pusztít, ha gátat szakasztanak előtte.

Ezt a művészetet kell eltanulnunk ellenségeinktől, akik mesterien tudnak hangulatváltozást, minden fordulatot céljaik érdekében kihasználni, akiknél minden kormányváltozás csak vérmesebb háborús politikát jelentett s ahol fokozatosan jutottak el Clemenceaug és Lloyd George-ig. És bennök látják emberi és nemzeti ideáljaikat népeik.

Az angol-francia nagytöke kevésbé fél a németek, mint a munkások győzelmétől és mégis vezetője tud lenni a tömegérzelmekek, irányítója gondolkodásuknak. Mennyivel könnyebb a mi vezetőinknek, hiszen alapjában egyet akarnak ők, a kiváltságosak, és mi, a nemzet nap-számosai: hazánkat önállóan, nemzetünket erősnek és nagynak tudni... s ha egy a cél, nem kell sokat válogatni az utakat és módokat, amelyek hozzá vezetnek; nem a taktika a fő, hanem az eredmény. — Ezt is meg kell tanulnunk, hogy a nagy áldozatokért megfelelő kárpótlást adjon a jövő.

Egy csuhas példa.

Irta: S. F.

A teremtő Isten iránti összes vallásos érzelmeinknek legszebb kigyúlása a templom otlárát övező szép ének. Oly fontos is, mikor az oltáron fungáló pap mögött anyyi jámbor, ájtatos lélek szíve mélyéből Isten felé zeng. Mikor az orgona

Keresztutam Oláhországon át.*

Irta Meisel József.
(Elfogatásom története)

(1916. októ. 3.) Szép, verőfényes napra virradtunk. Oly jól esett a napfény, melyet rég óta nélkülöztünk. Lelkünk, mely heteken át remegett és rettegett, hisz foglyokká lettünk saját hazánkban, újra feléledt. Először járult az is, hogy messze nyugatról hangok, ágyúhangok érkeztek, melyek élesen csengtek füleinkbe és visszhangra találtak szívünkben. Tehát visszatér még egyszer a felszabadulás édes perce is? És a mosolygó napsugár enyelegve játszadozott ablakomon át, mintha azt mondotta volna: „igen, már is itt van”. S a messzi távolban eldörrenő ágyúszó rámondta az Áment. — Aztán templomba siettem és híveimmel mély imába merültem. Szemünk sirt s a szívünk reszketett, hisz orgonaszó helyett az ágyúk zenéje hatolt be a templom szentélyébe.

* Mint közérlelő dolgot átvezessük a Brassói Lapokból Meisel apát kárvárnának leírását. Azta részt adjuk belőle, amig Corni-Husiba kerül.

És eljött a délelőtti 10 óra is. — Irodámba lépett három szuronyos őr és két rendőrbiztos. Se szó, se beszéd. Szekrény, fiók, pénztáram, zsebem, lakásom, minden áldozatul esik. Keresnek és kutatnak. Mit? Nem tudom. De cipelik az aktacsomókat, magánleveleimet, fényképeket. És mikor egy óra múlva vége a „Jeruzsálem pusztulásához” hasonló házkutatásnak, a hála elismeréséül 5 inget és egyebet visznek el magukkal és hogy a messziségből is lássák Brassót, tábori látesővem is útra kél. Aztán meghívna a Magyar Kaszinóba pár pernyi beszélgetésre.

A Népbank igazgatósági irodájába léptem. A helyi oláh gimnázium egyik tanára fogad a siguranta egyik felügyelőjével. Aztán haza küldenek és „halálbüntetés terhe alatt” megjelenésemet d. u. 5 órára tűzik ki. Rosszat sejtettem és hazatérve kis táskámat becsomagoltam. Az ebéd nem ízlett, az idő lassan telt, mi türelmes, tagadás, remegett a szívem és a lelkem. És délután 4 órakor utóljára mondtam el az olvasót híveimmel a templomban. A mosolygó napsugár elbűjt, künn hideg szellő lengedezett és mikor utóljára megáldottam szegény árva híveimet és

nemsokára árvaságra jutandó ősz apámat, hangom reszketett, ... szemem sirt. Könyvezve mentem a „súguranta helyiségekbe” a Magyar házba. Szomorú, gyászos út volt ez. Ott szó nélkül, szuronyos örök levittek a földszinti lakásba, mondjuk pincelakásba és elzártak a 3. számú cellába, de nemsokára majdan kihoztak onnan, mert „jobb állásnak” minősítették és átvittek a szomszéd szobába.

Sötét, dohos hely ez, szék nincs benne, csak egy padot találtam a sötétben. A földön valaki feküdt, mert nyöszörgést hallottam. A szegény Altstädter hevert ott lábán, szembe velem pedig a földön két más brassói polgár feküdt. Papi ruhában, vékony felöltőben olvasóval a kezemben didergek az egész éjen át és várom a reggelt, a bizonytalan jövőt. Végre ülve elalsszom és rémes álomba merülök. Mintha „akasztának”. De csakhamar felébredék, dideregve járok, kelek és várom a hajnalt. Aztán az is beköszön bányadant, szomorúan. Oh be szomorú kép tárul szemem elé. Rábtársaimat irtozatosan megviselte az éjszaka. Magamról csak annyit tudok, hogy 70 évesnek tartott az őr, aki reggel fegyverrel elkísért a vízvezeték-

Oberbauer A. utóda Budapest, IV. Váci-utca 41.
A legjobb hírnévnek örvendő és legrégibb egyházi szerek ruhák, zászlók, stb. gyára — Arjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

nyúló vágyódása mellett vágyódik, emelkedik a templomi nép lelke is. Vágyódik, emelkedik az élet göröngyei közül a magas ég sima felhői közé könnyebbülni, vigasztalódni, Isten erejével töltekezni, az élet sebező göröngyeinek tovább töréséhez reményt meríteni! . . .

Igazán biztos is gondolhatjuk el, hogy egy templom összegyűlt népének énekes áhitatán örömben elmosolyodik a jóságos Istennek szép lelkeket kereső arca is. Méltán is, hisz a vallásos lélek ennél gyönyörűségebbet alig is nyújthat az ő Istenének!

Égészen világos tehát, hogy az egyházi énekeknek híveink ajkán való ápolása, nevelése, iskolázott színpéte legsúlyosabban terhelő kötelességeinknek egyike. Igaz, hogy az Isten szeme énekeinknél nem a kottajegyek betartásán örködik, hanem feljé vágyódó lelkeinknek jó indulataiban gyönyörködik, de ebből nagy tévedés volna azt a következtetést vonni, hogy jól van akárhogy, hiszen az Isten nem a külsőségeket nézi!

Galicianak X nevű községében vagyunk. Lakossága a kulturának igazán primitív fokán áll. Nagy részének evőeszköze a fakánál. Törpe háza zsuppal fődött. Télnek idején a ház oldalát is zsuppal béleli körül. Ablakából is alig hagy valamit világosság kaphatásért zsuppfoglat nélkül. Friss levegő házába tehát csak az ajtón jár be. Ablaka tavaszig nem nyílik ki. Ágyat sem ismer mást, mint deszkából összerót íkvő helyet, melyre keresztül-kasul fekszik le az egész család. Rettentően szennyes, elmaradt nép. Étele: tej, krumpli, köles kása.

Étezőnköz az út iskolájuk előtt vezet el. Az őszi estéken az iskola egyáltalán nem tűnt fel. A téli esték kezdete óta azonban tisztí karunkból egy se tud el-

járni az iskola előtt, anélkül hogy a benne összegyűlték fenomenális szépségű énekét megállva egy pillanatra ne élvezze. Utána érdéklődtem, hogy micsoda éneklés lehet ez estéről-estére? Úgy tudtam meg, hogy a kántor összlhangban tanítja a fiatalagot templomi énekekre. Legközelebb elmentem istentiszteletükre is. A kóruson kántorok vezetése mellett ott is gyönyörűségeesen énekeltek. Megszínesítették, főlemelő erejében élvezetesen hatályossá tették az egész istentiszteletet.

Galicianak X községében azóta minden este tele van színes énekkel az iskola épülete s temploma is, minden vasár- és ünnepnapon a fiatalagótt produkált igazán elismerésre méltó gyönyörűséggel! A tisztikar nem egyszer látogat be templomukba a nép énekére! Ennek a szegény, elhagyott népnek tehát — egyébként imádságban is példányképpül szolgálván áhitatos — vallásos hűgósága s speciell énekei iránti kiváló szeretete páratlan a maga nemében.

Ez a csuhes ruthén kántor tagadhatatlanul nemes ambícióval dolgozik pályáján. Mi pedig a tisztí étkezöben — mindenki a maga hazai helységéről — szomorúan állapítottuk meg, hogy magyar kántoraink bizony igen sok helyen tanulhatnának a csuhes példából! Nálunk Erdélyben is már e világháború előtt jó néhány esztendő panasz volt, hogy régi jó kántoraink alkonyodásáról a kántornak szertartásunk melletti nivós funkciója is tűnedezik. Újabb kántoraink részben az orgonának csak epigonjai. A templomi énekek sokan nem nevelői, hanem kavarói, összerontói. Avagy, ha más részben mesterek, akkor meg különködök. Modern újdonságoknak a falói s a nép lelkeinek konservatív, egyszerű, de nemes zenéjével nem örödö „bűvészködö-

fatumok, akkordok s csodálkozásokat vadászó szólók lázas rajongói! Tehát a népének tönkrejuttatói! Pedig egy kántornak legszebb bizonyítványa az ő népének áhitattól finom, iskolázottan lendületes, élvezetes, szép éneke. Ezek bizony tagadhatatlanul súlyos hibák s rajtnk segíteni kell. A képezdei szellemtől is többet várunk. Ott is az utóbbi időben bizony sok pótolni valót vettünk észre. Adjon a képezdei népünkkel szívesen foglalkozó, ügybízgó, de kántoriakban jól kiképzett kántorokat. Olyanokat, kik nagy szeretettel tanítják az iskolás gyermeket is szépen, rendbeszedetten énekelni; akik az iskolán kívüli fiatalagot is csuhes példára gondos figyelemmel hozzák össze és tanítják őket templomi áhitatos, színező és emelő énekekre; akik tudatában vannak annak is a templom felnöttei között, hogy a templom orgonája a hívék s nem a kántoré! Más szóval az orgonának szolgálnia kell az éneklő hívek lelkeinek bemelegítésére, nem pedig a művészeskedő kántor excentrikus ambícióinak lázas feszítésére! . . .

A pap is legyen figyelmes. Kántorát barátságos, szép szavakkal bírja, ahol szükséges, az egyházi ének javára áldásosabb működésre. Nem mondjuk azt, hogy a kántor nem juthat hozzá saját lelki betelérésére is egy-egy szólóhoz, de hangsúlyozunk kell, hogy a templom orgonája első sorban a népé s a kántornak ezt nem szabad felednie. Ez nem azt jelenti, hogy az orgonának most mindenben a nép után kell járnia s követnie.

Végletek között a középut a helyes. Rajta lehet nevelni izléses, szép templomi éneket a legegyszerűbb nép ajkán is. Exempla trahunt! Felkésítsen a csuhes példa is, mely itt nemcsak a község templomának a dekoruma, hanem a ruthén nép-

hez. És így telt az idő. Jött a második és harmadik éjszaka is. Be jók voltak azok a nemes lelkek, kik könnyes szemekkel az ablak rácsán át az utolsó „Isten vele édes jó plebános úr” köszöntéssel búcsúztak. Jól esett a ragaszkodás és még jobban a kis „ölgácska” pár kedves sora, ki félszöböl máris „édes nagybácsinak” nevezett és bízott „ne féljen — imádkozunk!” Igen, imádkoztatok jó lelkek, mert én már nem tudok. Aztán eljött az október 5.-e. Este már telve volt a börtön. Szegény brassói polgárok, öregek és gyermekek.

Ott látom: Szentandrassy Antal pü. tanácsost. Sirtunk mind a ketten, mikor szeméink találkoztak. — „Hát Te jó öreg, miért kerültél ide?” A választ elnyelte az öreg fudlokó zokogása. Mellette sír Gábos Vilma kisasszony — és keserűen zokog az ótoháni Kiss család 3 gyermekével (12., 8. és 2 évesek), aztán ott áll a többi aggastyán, száz polgárok. A cellából kihúztak és az emeletre vittek.

Brassó városára az éj ráborította sötét leplét, amely alatt folytatták a próbákat az elfogadásokat és nemcsak a megölt kéteshírű nőkkel a szobám. Ezekkel töltöttem el az utolsó álmattal éjszakát. . . Oly nehéz és keserves éjjelt nem éltem még át életemben, hisz „kivégzésekről” beszélt az örség. S így a halálra készületem, míg a léhaság orgiát ült abban a szobában, ahol búcsút mondtam híveimnek, templomnak és városnak — szegény otthonmaradt édes apámnak, jó nénémnek — a menekülő vonaton tovább siető édes anyai szívnek, harctéren levő testvéreimnek és azoknak, kik megosztották velem a meg-

szállás ideje alatt a nyomor keserű kenyerét. — Soha! De sohasem esett oly jól a fájdalmas olvasó elmondása, mint ezen az utolsó rémes éjszakán. — És örök lettem. Visszatért lelkembe a férfias erő s az elszántság: „szemvedni és tűrni zúgolódás nélkül!” És amikor az egyik fogolytárs abbéli reményének adott kifejezést, „hogy hátha kiszabadítanak Bajuleszku vagy Vecserdea a város vezetői, hangosan szóltam, hadd hallják oláh öreink, kiknek fele erdélyi, magyarul jól beszélő katona-szökevény volt: „nekem már nem kell oláh kegyelem és irgalom”. Aztán vártam. Vártuk, mit hoz október 6.-ika.

(Elhurcolásom.)

(1916. okt. 6.) Mászor ünnepet rendeztek e napon Brassóban a magyarok, ma az oláhok rendeztek ünnepet nekünk, szomorú, fájdalmas ünnepet. Aradon valamikor homfiúi szívek véreztek el. Ma talán Brassóban állítanak fel vesztőhelyet és végzik ki azokat a szegény ártatlan áldozatokat, kiket a rágalom, nemtelen bosszú, vagy rosszakarat ejtett rabságba. — Fél 4 óra van. Az utca megüldenül, autók, kocsik, szekerek zúgaldanak. Derestye felé másodpercenként ágyúörrenéseket hallani, oláh tisztek sietnek csomagokkal a társzekerekre. . . Hát mi ez? És füleimbe sugja az egyik jobb indulatú katona „futnak — haza”. — Nem tudom, de úgy érzetem, mintha 176 centiméteres magasságom még 2 méterrel nőtt volna, oly „nagygyá” lettem e percben. „Jöjjön bármi”, a szabadság hajnalpirja már dereng, talán itt is van!

Sorba állítanak, négyes sorba a Korona kávéház előtt. De csakhamar visszaterelnek. És ott ülünk némán, csak a szemünk beszél, a szívek szólnak. Általános a vélemény, hogy megszabadítanak a miénk, akik már Brassó előtt állanak. Az idő tel, de lassan. 8 órakor jött a parancs: „Indulásra készen!” kiáltja az ör. Felkeltem, hátamon egy 46 kilós csomag. — Ha jól emlékszem, a következő beszédet intéztem csoportomhoz, mely velem együtt 23 emberből állott:

— Barátaim! A jó Isten súlyos keresztet helyezett vállainkra. Nem tudom mi vár reánk? Bármí is történjék, legyünk erősek. Hazánkért szenvedünk. Tartunk össze, egymást támogatunk kell, ne hagyjuk el egymást. Isten velünk van. Én hűségesen örködni fogok felettetek, ígérjétek meg, hogy Ti is ily hűséggel fogtok körülvenni és egymás segítségére lenni. Most „Istennel” íel a keresztútra”.

Egy Miatyánkkal aztán egyenként hozzám léptek aggastyánok és gyermekek és „igérem és fogadom” szavakkal kezelt fogtak velem. Ezzel kiléptünk az utcára. Kevés embert látni. Csak katonák állanak a Kapu-utcában és egy-egy ablakból félve pislog egy-egy könnyező szem. — Újból sorba állunk (négyesével). Én az utolsó kettős rendbe jutok. Mellette Szentandrassy, Gábos Vilma és Altstáder állanak. A tiszt hársányi hangon kiadja az irányt: — Oláhország! Aki jóléti kísérletet, vagy hátramaradást próbál, az a golyó áldozata. „Előre gaz nép.”

És 8 szoronyos ör közre fog és némán megindul a karaván. Megyünk . . . nem

nek — legalább ezen a vidéken—általános, értékes tulajdona.

Innen — onnan.

A szerződések szentsége. Lloyd George beszélt. Sok mindent összebeszélt. Igazi diplomata: sokat beszél, nehogy megtudják, hogy mit akar. Még a szerződések szentségét is hangoztatta. Sajátságos, ez a kijelentése csak egy helyt talált meleg visszhangra: — Olaszországban.

A jenkí virtus. Nagy dobszó és tárogató kíséretében hirdették a beavatkozáskor: huszonkétezer repülőgép, két millió teljesen kiképzett, friss erőkből álló hadsereg, tank-tábor stb. stb. s még a tetejében egy pocakos Rooswelt fog megjelenni az európai harctéren. A repülőgépek felmorzsolják az egész német hadsereget, a tankok lehengerelik az akadályokat, a két millió ember bevonul Berlinbe s ott megdiktálják a békefeltételeket. Ma aztán azt a szerény hírt olvastuk: Amerika arra gondol, hogy csapatok helyett gabonát küld Európába. Természetesen nem ingyen. Eszünkbe jut, hogy a régi időkben egyszer Amerika segítséget kért tőlünk: katonát és zabot. És mi azt mondtuk: vitam et sanguinem igen, sed avenam non. Ezt csinálják meg a jenki, ha tudják.

HIREK.

Mihályi érsek halála. Mihályi Viktor gyulafehérvári és fogarasi gör. kath. érsek január 21.-én reggel 76 éves korában elhunyt, 24 évig igazgatta egyházmegyéje ügyeit, s 20 évig működött a lugosi egyházmegye élén, tehát összesen 44 év

megyünk, de sietünk, hisz kergetnek. A reményünk, hogy talán az állomásra visznek, szétfioszlott, hisz a Honvédtudcba betérve a Derestyei utra terelnek. Tehát gyalogszerrel kell mennünk? És némán int a mellettem álló katonára. De mi ez? Az úton egy pap külsejű ember a földre zuhan? Miért? Ki az? Előttünk halad a fogarasi karaván, összesen 120 ember, közöttük van Gábor Mihályi ferences barát, Fogarásról. Erős, vérmes ember, nem bírja a gyors menetelést. Hozzá még kifáradt a fogarasi-brassói úton. Biztatják puskatussal. S az egyik ítés halálos volt. A földre zuhant. Pár percre rá már is fosztják a holttetemét. Óra, pénz a parancsnok (zsandár őrmester) zsebébe megy. Mikor odaértem, feloldozásban részesítettem az első mártírt. Könnybe lábadt szemekkel mondtam búcsút neki: „Jó Mihályi bácsi, adjon neked a jó Isten örök nyugodalmát.” És biztattak engem is puskatussal... és hajtottak, mint hajtani szokták a vásárra fűzőt marhákat.

Mentünk, aztán szaladtunk is, könnyeztünk, meg sirtunk is, kiki úgy, ahogy épen szokta. Olvasót mondtam az úton, melyre a jó Szentandrassy bácsi feleltetett. Amikor már nem bírtunk, meg-megállítottak bennünket pár percre, hogy aztán még jobban hajtsanak tovább Alsóttömösen át Predealnak. Gúnykacaj, leköpdösés, csúfolkodás napirenden volt, hiszen velünk tartott már a hadtáp csapat is, amely eszeveszetten futott. Így közeledtünk Predealhoz. Pakkomat alig bírtam már és mikor elesni akartam, a 68 éves Szentandrassy vette vállára és cipelte, amíg bírta.

töltött a püspöki székben és sok alkotás fűződik nevéhez. Tekintélyes magyar nemesi családból származott, atyja Máramaros megye főispánja volt. Theologiai tanulmányait Rómában végezte s hosszú pályáját mint theologiai tanár kezdte.

Temetése csütörtökön, január 24.-én ment végbe nagy egyházi fénnnyel Balázsfalván. A temetési szertartást Rádu De-meter nagyváradi gör. kath. püspök végezte, akinek Frenciu Valér lugosi és Hosszú Gyula szamosújvári püspökök segédkeztek. A gyászbeszédet dr. Szóts balázsfalvi kanonok tartotta. Az érseket saját kívánságára a köztemetőbe helyezték örök nyugalomra. Káptalanunkat Baláz Fer. és Miklós István kanonokok képviselték. A vármege részéről megjelent Bánffy Kázmér báró főispán és Inczédi Joksmann Ödön alispán.

— Lelkészek és s. lelkészek családi pótlékai. Az I. számú püspöki körlevél közli a lelkészek és segédlelkészek családi pótlékáról szóló miniszteri rendeletet.

A családi pótlék elnyerhető szülők, nagyszülők, testvérek, testvérek házastársai és testvérek teljesen árva gyermekei után. Azonban legalább két eltartott családtag szükséges a családi pótlék elnyeréséhez. A családi állapot minden esetben községi bizonyítvánnyal igazolandó, melynek fel kell tüntetnie a családtag nevét, korát, a lelkészhez való rokonságát, azon körülményt, hogy a lelkéssel közös háztartásban él és saját jövedelemmel nem bír. A családi pótlék elnyerése iránti kérés pedig jelölje meg az okot, mely miatt kérelmező eltartja nevezett családtagot. Akik kérvényüket a szükséges bizonyítvánnyal február 15.-ig beiküldik a püspöki hivatalhoz, azok az 1917. év július 1-éig visszamenőleg részesülnek a családi pótlékban. A később kérelmezők részére azonban csak a pótlékot engedélyező miniszteri rendeletet követő naptári negyedév kezdetétől utalványozzák a segélyt. Akik visszamenőleg óhajtják a segélyt elnyerni, a községi előjárású bizonyítványban igazoltassák, hogy

Öt óra felé értük el Predeált. A belépő állomáson várt a hadiszállás egyik osztaga: Presan tábornok és 40 tiszt. — „Hozsanna” helyett korbáccsal, ütlegekkel fogadtak. Igazán szégyenletes egy eljárás az, ha komoly háborút viselő katonái vezérferiák szegény polgári elemeken töltik ki bosszújukat. — Ez pedig megtörtént Predealon az Őrnak 1916.-ik évében, okt. 6.-án.

Kék és zöld börrrel ugyan, de élve kikerültünk innen is, és szép holdvilágos éjszakán elértük Azugát, ahol valami nyitott csürbe, vagy raktárba zártak be. Földre zuhantunk és pár percre rá a fáradságtól kimerülve lecsukódtak szempilláink, de az álom lassan jött, mert a messze távolból jövő ágyúdörrenések fel-fel riasztottak bennünket, míg a hideg szél és havas eső be-becsapott börtönünkbe és megdermesztette tagjainkat. Félig megfagyva ébredteztünk, egymáshoz lapulva váltunk a parancsot, a rendeletet. — Nyolc óra felé elvégeztem hangosan a reggeli imát, mely után fél 10 óra felé újból négyes sorokba sorakozva útra indultunk, de már nemcsak a hadtáp tartott velünk, hanem hozzánk szegődött a tüzérség is. Lovak, ágyúk, tár- és muniócsok nélkül. A korbácsütések csattogtak, hol fejünk felett, hol arcrá, hátra.

Esőben indultunk el. A gyönyörű szép vidékre sűrű köd borult s így nem csoda, hogy lehangoltság fogott el. Déli 11 óra felé kezdett kitisztulni az ég és mikor déli 12 órakor Bustenbe érkeztünk, vigaszkepen kísüdtött a nap és ránk mosolyogva biztatgatott: „Óregek! Csak előre! Veletek az Úr!

igényjogosult családi állapotuk már az 1917. év július 1.-én fennállott. A családtagok számától függő ruhabeszerzési segélyben részesültek is megkapják e pótlékot, csak megfelelő kérelmüket idejében adják be.

A nem kongruás és nem korpótlékos lelkészek, kiknek jövedelme a 3000 koronát azért nem haladja felül, mert készpénzjövödelmüket 70%-kal számították, számításukat mindig szigorúan a kongrua összeírás szerint eszközözlék.

A közölt rendelet alapos áttanulmányozása a pontos ahhoz való alkalmazkodása minden lelkésznek saját jól felfogott érdeke, mert az elnézések hátrányát saját maga fogja érezni.

— Alispán látogatás. Inczédi Joksmann Ödön alispán f. hó 21—23 napján tartotta első hivatalos látogatását városunkban. Alaposan megvizsgálta a városi előljáróság ügymenetét, a rendőrséget, meglátogatta az iskolákat s az árvaházat s végén teljes megelégedését fejezte ki a látottakon.

— Adakozás. Fekete Imre a Majláth-alapra és a fogadalmi templomra 5—5 K.-t adott.

— Ismeretterjesztő előadások. E héten is nagy érdeklődés mutatkozott az Irodalmi Társulat előadásai iránt. A város-ház nagy terme már nagyon szűknek bizonyult, sőt a mellette levő előszoba is megtelik hallgatósággal. Jövőre talán ebben a tekintetben is lehet másképpen intézkedni; főleg, hogy a közönség megkedvelte a tanuláshoz ezt a szorokoztató formát. Hétfőn Rass Károly ismertette meg Eötvös és munkáit, nemkülömben a külföldi véleményét Eötvösről. Pénteken Szentiványi Róbert dr. tartott igen érdekes előadást a breviuminológ s a Batthyány könyvtár flamand kódexéről. Az ének és zenekar is igen ügyesen szerepelt.

— Csiky Miklós emlékére Fekete Imre 5 koronát küldött.

— Szében visszafoglalásához. Rejő Tibor dr. ott maradt az oláh inváziókor Szébenben s egy kis füzetkét adott ki. A véres kard Szében felett címen. Ezt a füzetét megküldötte József főhercegnek is, aki jan. 5.-i kelettel a következő sajtókezlő irt köszönő kártyát küldötte a szerzőnek: „Hálás köszönetet mondok A véres kard Szében felett c. naplőgyűzeletért, melyeket nagy érdeklőlvastam. Honvédeink halhatatlan érdeme és dicsősége marad Nagyszében felmentése.” — Ezek után úgy hisszük, nincs vitaközlőnek helye arra vonatkozólag, hogy kiknek köszönhető Szében felszabadítása.

— Hazatért túsók. Kézdivásárhelyről írják: Szünetekkel, megpróbáltatásokkal teljes ötnegyed év után visszaérkeztek Kézdivásárhelyre is szerencsétlen, de most már boldog polgártársaink közül azok, akiket a visszavonuló oláh sereg magával hurcolt volt, s akik életben maradtak. Sokan a szünetesek, lelki kím, betegségek következtében szánalomra méltóan elpusztultak és Moldvának elleneséges földjében aluszák örök álmatok. A meghaltak között vannak: Balogh Vendel ügyvéd, egyházunk egyik hű fia, Balló László nyug. polg. isk. igazgató, Zayzon László ügyvéd és mások, mintegy ötvenen. Az ígért földjére meggyőrtőten ugyan, de visszaérkeztek: Mártony Mihály főgimn. tanár, Máhig Berárd minorita r. szerzetes, Szentiványi ügyvéd, Török Samu gyáros, Benkő Lajos gazdatanácsos, Kovács B. ny. postafőnök stb.

— Választmányi ülést tartott az Irodalmi Társulat csütörtökön d. u. Pénztárt vizsgált, apróbb ügyek elintézése volt a gyűlés tárgya. Új tagnak felvette a választmány Rákóczi Béla főgimn. tanárt.

— Kath. Sajtóvállalat. Lapunk megem-

lékezett már arról a nagyarányú mozgalomról, amely Központi Sajtóvállalat r. t. teimén indult meg abból a célból, hogy hatalmas, minden tekintetben versenyképes keresztény sajtót tudjon teremteni. A mozgalom tervezetét s azoknak névsorát, akik annak élén állanak, a következőkben ismertetjük lapunk olvasóival:

„A Központi Sajtóvállalat Részvénytársaság célja: hírlapok, folyóiratok s egyéb sajtótermékek kiadása és terjesztése. A tervezett részvénytársaság tartama 60 év, alaptőkéje 3 millió korona.

Az alaptőke 120.000 drb. egyenkint 25 koronás névértékű, névreszoló részvényből alakul. A részvényjegyzés záróideje 1918. április 15.

A részvényjegyzés alkalmával, ha az egyazon személytől jegyzett részvények száma kilencnél kisebb, a jegyzett részvények teljes névértéke azonnal befizetendő; 9—40 részvény együttes jegyzésnél a részvények névértékének 50 %-a, a részvényjegyzés alkalmával, 50 %-a pedig 1918. április 15.-ig fizetendő be; 40-nél több részvény együttes jegyzésnél a részvények névértékének 30 %-a a részvényjegyzés alkalmával, további 20 %-a 1918. április 15.-ig, további 25 %-a 1918. július 15.-ig fizetendő be.

Városunkban meglehetősen nagy az érdeklődés. Nem akarjuk megsérteni a lelkes harcosok szerénységét, és azért csak a kezdbetűikkel jelöljük meg azok neveit, kik már határozott tőkeösszeg jegyzését ígérték. T. Á. 1000 K., Z. D. 1000 K., P. A. 1000 K., V. J. A. 5000 K., S. I. 1000 K., dr. B. A. 500 K., F. J. 125 K. összesen 9,525 kor. Ezenkívül még sokan szándékoznak ezer koronán aluli összeget jegyezni.

Varróár.

Az én patent varróáram úgy varr mint a varrógép: bőrt, lábbelit, szereszmot, szíjjat, szőrmét, szőnyeget, takarókat, sátorzöveteket, utikabátokat, zsákokat stb. Kezelése felette könnyű. Nélkülözhetetlen mindenki-nek, különösen kézműveseknek, gazdálkodóknak, katonáknak. Sok elismerő irat. Használhatósága garantálva. A teljes felszerelés ára cernával együtt, négy különböző árral és használati utasítással a pénz előzetes beküldése mellett 4 kor. 10 fillér, utánvétellel 4 kor. 40 fill. Haretrére csak a pénz előzetes beküldése mellett. Szállítási költségek nem számítanak. Előárúsióknak árkedvezmény.

Megrendelhető: **Bennek Józsefnél, Troppau, Szilézia.** Herrengasse 41. s —17—20

Katholikus családok lapja!

„ÉLET“

Képes heti folyóirat. Előkelő színvonalon szerkesztett szépirodalmi képes lap. Nem hiányozhatik egyetlen katolikus intelligens család asztaláról sem. Szerkeszti jeles katolikus írók gárdája élén Izsófi Alajos. Előfizetési ára egész évre 20, félévre 10, negyedévre 5 K. Szerkesztőség és kiadóhivatal, Budapest, VII., Damjanich-utca 50. Jó lélekkel ajánljuk a változatos tartalmú, aktuális képekben gazdag folyóiratot közönségünk figyelmébe s támogatásába.

FLEMMICH A. FIAI

sima és mintázott selyemszövetek meckanikai szövődéje

WIEN, Alapított 1838. GUÁR:
VI., Webgasse 43. 600 alkalmazott. Römerstadt, Mähren.

Készítmények:

templom-, zászló- és kárpitszövetek

minden stílusban, valamint

KÉSZ MISERUHÁK

dus választékban, mindentéle és ókeresztény formában is.

Eladás közvetlen a gyárból a legolcsóbb árbantörténi

Miseruhák javítása elvállaltatik.

Költségajánlat díjmentes.

Katholikus Népszövetségi Biztosítási Iroda

Budapest, IV. Ferenciek-tere 7.

A Katholikus Népszövetség évek előtt felállította biztosítási irodáját azon célból, hogy ugy a tagoknak, mint a hozzáférőknek érdekelt a biztosítás terén a lehetőséghez képest felkarolja, valamint a szervezeti erő kihasználásával oly előnyöket kivívjon és nyújthasson, melyeket egyedül nem érhetnek el. E célból több

elsőrendű magyar intézettel

valamint Európa egyik legrégebbi és leghatalmasabb intézetével lépett összeköttetésbe, mely intézetek

500 millió koronán felül alaptőke

és tartalékokkal rendelkezve, teljesen megnyugtató szolgáltatást, hogy mindenki nyugodtan rábízhatja vagyonát. Ezenkívül ezen intézetek mindenféle biztosítási ágazatot felkarolnak és így bármilyen téren kielégíthetik a biztosító közönség mindennemű igényeit.

Az iroda szervezetének fő előnye, hogy minden a kezében fut össze, mindig tudja, látja tagjainak ügyét és mindenkor ellenőrzi a szabályszerű, helyes eljárást; biztosítási dolgokban minden hozzáférőknek szakszerű és lelkiismeretes utbaigazítással szolgál.

Dijaink a legminimálisabbak.

Egyetlen elsőrendű intézet sem szabhat olcsóbb díjat.

Biztosításokat felveszi:

Életbiztosításokat tőkére, vagy életjáradékra, halál, vagy elérés esetére, leánykiházasítási és fiu ellátási biztosításokat, valamint jelzőlogos életbiztosításokat, ugyszintén családi ellátási biztosításokat.

Páratlan kedvezmény a papság részére, melyet káplánok, plebánossá történő kinevezésük esetén nyerhetnek, de ebben fiatal plebánosok is részesülhetnek.

Tűzbiztosításokat

száraz és gyújtó villámcsapás ellen, rombolási károk is megtéríthetnek. Templomok, zárdákat, ingó és ingatlan tárgyakat, épületeket, termést, állatokat, lak és ipari berendezéseket, árukat és gépeket. Lábon álló termést.

Templomi harangokat törés vagy repedés által okozott károk ellen. **Törés által** okozott károk ellen tűkör és üvegtáblákat.

Betöréses lopás ellen templomok, zárdák értéktárgyait, szövözeteket, pénztételeket, áruaktarak, háztartási és iroda berendezéseket.

Rablás ellen, pénztári helyiségeket, valamint pénztári kiküldötteteki **Jégar ellen** mindennemű terményeket.

Baleset ellen bármily foglalkozásu egyént, élethossziglani vasuti baleset biztosítást egyszeri díjfellettel.

Szavatossági biztosítást templomok, egyletek, iparosok, kereskedők, gyárosok, gazdák, községek, ügyvédek, orvosok, gyógyszereszek, fürdők, szállodák számára.

Automobil biztosítást. — Óvadék és kezességi biztosítást. — Eltulajdonítás, lopás hűtlen kezelés és sikkasztás elleni biztosítást.

Utipodgyász biztosítást. Mindennemű felvilágosítást készséggel nyújt a hozzáférőknek

Katholikus Népszövetségi Biztosítási Iroda

Budapest, IV. Ferenciek-tere 7.

Felölös szerkesztő: **Rass Károly.**

Nyomatott a Püspöki Lyceumi könyvnyomdában (Schäser Ferenc) Gyulafehérvárt.